

F A K T U R A

Jonas Karlsson

Copyright © Jonas Karlsson, 2014
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Martina Kašparová, 2015

ISBN 978-80-7473-345-1

1.

Byla to velmi nepravděpodobná částka: 5 700 000 švédských korun. Nešlo ji brát vážně. Domníval jsem se, že jde určitě o jednu z těch podvodných faktur, o nichž se člověk dozvídá z televize nebo novin. Bezskrupulózní firmy, které obírají lidi, hlavně ty starší, o peníze.

Provedené to bylo dobře. To se jim musí nechat. Logo mi připadalo autentické. Jistě to nevím – poštu dostávám jen zřídka, vyjma obvyklých účtů. Tohle vypadalo víceméně podobně. Tedy až na tu částku. R. S. Z., stálo tam tučným písmem, a text o platebních podmínkách byl zformulovaný věrohodně. Všechno bylo psané takovým tím nezáživným, věcným tónem, jako z opravdového úřadu.

A pokud to skutečně nebyl vtip, muselo tu dojít k obrovskému nedorozumění. Někde v počítači mě určitě zaměnili s nějakým velkým podnikem nebo třeba zahraničním konsorciem. 5 700 000 švédských korun. Kdo může mít takové účty? Při představě, že někdo omylem zaplatí tolik peněz a nechá to být, jsem se musel smát.

Vypil jsem skleničku džusu, do koše na papír zahodil několik reklamních prospektů a všechny inzertní přílohy a informační letáky, které jakýmsi záhadným způsobem překonaly cedulku Nevhazujte reklamu, oblékl jsem si sako a vydal se do práce.

Pracoval jsem na částečný úvazek ve videopůjčovně pro filmové nadšence. Střídali jsme se tam dva, každý z nás chodil na dva tři dny v týdnu, zadával objednávky, třídil přichozí filmy, katalogizoval je a dával do regálů. Čas od času jsem musel pomoci zákazníkům najít ten správný film nebo jim vysvětlit, proč ještě nemáme určitou speciální edici s bonusovým materiálem nebo proč právě tahle edice neobsahuje ten či onen rozhovor, který

viděli na internetu a který podle nich objasňuje práci daného filmového tvůrce a jehož podstatnou část mi on nebo ona (nejčastěji on) byli schopni přetlumočit, pokud bych měl chuť poslouchat. Ale já jsem tam většinou jen tak postával a myslel na něco jiného.

Venku dost foukalo, ale v podstatě už to bylo na sako a většina stromů měla bohatě olistěné větve. Cestou jsem myslel na onu fakturu a dumal nad tím, jak se dostali zrovna k mému jménu a adrese. Použili prostě první, co jim přišlo pod ruku? Nebo existuje někdo s obdobnými kontaktními údaji?

Výlohu videopůjčovny pokrývala tenoučká zelenožlutá vrstva pylu a dveře šly otevřít jen ztuha. Vlastně ani nezáleželo na tom, jak jsme nastavili zavírač dveří. Buď se dveře dovíraly hrozně pomalu, nebo je rozrazil sebemenší vánek. Dnes se zastavily někde v polovině.

Šel jsem si pověsit sako na háček pod pultem a boty se mi cestou lepily k podlaze. V malé kuchyňce za pokladnou jsem zapnul překapávač na kávu. Na dně konvice se něco připálilo a Tomas, který měl službu ve zbylé dny, tvrdil, že z ní nikdy pít nebude, ale mně to zase tak strašné nepřipadalo. Dokonce se mi zdálo, že připálená chuť tomuhle jinak poměrně mdlému nápoji dodává říz. Několikrát jsem zatlačil na dvířka spodní skříňky, která kvůli chybějícímu magnetu pořádně nedovírala. I přes opakované pokusy vždycky o pár centimetrů povyskočila, takže tam vznikla mezera. Nakonec jsem vzal kus lepicí pásky, stočil ho do ruličky a tu přimáčkl na vnitřní stranu dvířek, takže konečně držela.

V košíku pod pokladnou ležely filmy vrácené minulý týden, které už Tomas nezvládl zařadit zpátky do regálů. Zatímco jsem čekal, až káva překape, sedl jsem si a prohlížel si je. Bylo tam něco od Kubricka, něco od Godarda a *Labyrint lží* od Davida Mameta. Otočil jsem

obal a pročítal si zadní stranu. Tenhle film jsem viděl už hodně dávno. Bylo to v době, kdy jsem chodil se svou životní láskou, Sunitou, a předháněli jsme se v pouštění oblíbených filmů. Ani nevím, jestli jsme ho dokoukali do konce. Jí zas tak dobrý nepřípadal.

Káva byla hotová, v lednici jsem našel zbytek několik dní starého mléka. Nalil jsem si ho do kávy, napil se a potom vyndal zbytek filmů.

Cestou za pult jsem znovu cítil, jak se lepím k podlaze. Nejspíš tam někdo vylil coca-colu nebo něco podobného, protože ať se hnul člověk kamkoli, podrážky se mu lepily k linoleu. Znělo to kupodivu docela slavnostně. Alespoň pokud jste se pohybovali trochu rytmicky.

Na chvíli jsem zůstal sedět za pultem a přemýšlel o možnosti, že se někdo zmocnil mé identity, ukradl ji, nebo jak se tomu říká. Něco si objednal a nechal mi danou firmou nafakturovat tu šílenou částku. Co si tak ale kdo objedná za 5 700 000 korun? Měl jsem za to, že podobné objednávky by měly podléhat poněkud důkladnější kontrole.

Někdy mezi jedenáctou a půl dvanáctou k nám do půjčovny chvilku dopadalo přímé sluneční světlo. Zkusil jsem se sehnout a natočit hlavu na stranu, jestli třeba neobjevím zdroj lepkavosti na podlaze, a z určitého úhlu byly skutečně vidět malé ostrůvky něčeho, co byla pravděpodobně rozlitá limonáda. Nějakou dobu jsem je zkoumal. Vypadalo to trochu jako mapa světa, pokud by se z ní odebraly určité části Asie a Austrálie. Zamžoural jsem. Afrika vypadala vážně dobře. Nemluvě o tom, co by tím pádem představovalo Grónsko a Aljašku. Ale to bylo určitě jen proto, že člověk toho o těchhle oblastech zase tak moc neví, pomyslel jsem si. Na chvíli jsem přemítal, které hranice znám nejlépe, pochopitelně

kromě Švédska, a došel jsem k závěru, že to asi beztak bude severní Evropa. Za pár minut zmizelo slunce za střechami. Lepkává místa na podlaze ovšem zůstala, což bylo zřetelně slyšet, kdykoli se po ní přešlo.

Zavolał jsem svému šefovi Jörgenovi a zeptal se ho, jestli bychom nemohli koupit mop. Odpověděl, že to není problém. Že se nejspíš bude hodit i v budoucnu a že by bylo fajn, kdybych setřel podlahu v celé půjčovně.

„Jen nezapomeň schovat účtenku,“ řekl.

A tak jsem se vydal do místního železářství a koupil tam takový ten kbelík s košíkem na ždímání a příslušný mop. Do kbelíku jsem natočil teplou vodu a v tu chvíli mě napadlo, že bych měl nejspíš použít nějaké mýdlo nebo saponát, ale že to snad půjde umýt i bez něj, pokud bude voda dostatečně teplá. Vytřel jsem celou půjčovnu. Vypadalo to pěkně. Obchod hned působil hezčím dojmem. Skoro až luxusně. Několikrát jsem vyměnil vodu a na závěr si omyl i podrážky bot. Pak jsem se na chvíli posadil a změnil si pozadí na mobilu. Telefon jsem vypnul, znovu zapnul a pozadí si změnil ještě jednou.

Zhruba kolem oběda se zastavil můj kamarád Roger. Zrovna jsem se vrátil ze záchodu a on tam stál a s někým se bavil po telefonu. Kývl na mě. Potom se ztratil ven na ulici. Za dvacet minut se vrátil a zeptal se, jestli může dojít zbytek jídla, které jsem si nechal donést z jedné restaurace.

„Nevadí ti to, že ne?“ zeptal se a já mu potvrdil, že ne.

Posadil se na stoličku za pultem a házel do sebe zbylé nudle s masem. Vyprávěl mi, že už je skoro tři týdny nachlazený, ale že už to snad konečně začíná pomalu ustupovat.

„Nejdřív mě začalo trochu škrábat v krku,“ vysvětlou-

val a přežvykoval jídlo. „Pak přišla tak strašná bolest v krku, že mě až bolelo polykat. Pak se to dostalo na průdušky a byl z toho šílený kašel, víš, takovej ten dráždivý, že jsem skoro nemohl spát. Zavola jsem na polikliniku, že potřebuju penicilin, ale když jsem tam pak přišel, horečka ustoupila a kašel už taky trochu polevil. Takže se cukali a nechtěli mi nic předepsat. Že si mám místo toho dát paralen a přijít znova, kdyby se to zhoršilo. Ale nezhoršilo. Spíš se to zlepšilo.“

Pokusil se zakašlat, ale moc se mu to nepovedlo. Povzdechl si a zavrtěl hlavou. Potom jedl dál, dokud nebyla hliníková miska vyškrábaná do čista. Odstrčil ji, zeptal se, jestli jsme nedostali nějaké nové filmy, a když jsem mu pověděl, že ne, opětovně si povzdechl a podíval se z okna.

„Tak jo,“ řekl, „už musím letět.“

Ukořistil hrst bonbonů, které jsme dávali dětem, a zmizel ve dveřích. Šel jsem za ním a napadlo mě, že bych při té příležitosti mohl vyvěsit starorůžovou vlaječku s nápisem Otevřeno.

Ani odpoledne žádný zákazník nepřišel, a tak jsem si sedl a třídil faktury. Přidal jsem k nim účtenku za mop a kbelík. Děrovačkou jsem v ní udělal díry a založil jsem ji do desek. Jörgen chtěl mít ve všem určitý systém. Účtenky v zelených deskách a nezaplacené účty v modrých. Když je pak osobně zaplatil, přesunul je do zelených desek.

Jak jsem tam tak listoval v papírech, znovu jsem si vzpomněl na tu podivnou fakturu, která přišla mně. Všiml jsem si, že některé firmy vypisují částky do posledního haléře. Díky tomu vypadaly jako dlouhatánská čísla. Občas dalo celkem dost práce najít onu malou čárku mezi nulami. Něco takového se možná stalo i v mém případě, napadlo mě. Možná prostě jen zapomněli na

desetinnou čárku, nebo jsem si jí nevšiml? Ne, ani tak by to nesouhlasilo. I kdyby se škrtly dvě nuly, stejně by to byla šíleně vysoká suma. Nic za padesát sedm tisíc jsem si neobjednal. To bych si pamatoval. A co znamená to R. S. Z.? Prolistoval jsem dokumenty videopůjčovny, jestli tam nenajdu nějakou podobnou fakturu, ale nic takového jsem neobjevil. Ne, pomyslel jsem si. Někde se prostě musela stát chyba.

2.

Přesně za měsíc dorazila upomínka. S připočítaným penále za prodlení. Původní suma tak vzrostla na 5 700 150 švédských korun. Prohlížel jsem si papír o něco důkladněji. Na upomínce bylo bez jakékoli pochybnosti uvedeno mé jméno a adresa. A žádná čárka nechyběla. Částka byla jednoznačná. Faktura tentokrát přišla od inkasní agentury SweEx.

Spravování záležitostí není v naší kompetenci, stálo tam uprostřed černé na bílém. *S případným odvoláním se obraťte na našeho zadavatele*. Následovalo telefonní číslo.

Na papíře se nacházelo úplně dole, vytočil jsem ho a ozval se automatický hlasový systém, který mě přivítal a vyzval: „Nyní můžete svou záležitost popsat vlastními slovy.“

Pokusil jsem se vysvětlit, o co jde, ale než jsem to stihl, hlas z automatu mě přerušil a sdělil mi, že mě přepojí na operátora.

„Momentálně jste třicátý šestý v pořadí. Čekací doba se odhaduje na dvě hodiny a dvacet pět minut.“

Po čtvrt hodině mi hlas oznámil, že odhadovaná čekací doba je v současnosti dvě hodiny čtyřicet minut.

Usmál jsem se absurditě prodlužující se čekací doby, a protože to celé bylo jen nedorozumění, rozhodl jsem se, že je nechám, ať si na to přijdou sami, a mezitím si dojdu na zmrzlinu.

Slunce ten den pátilo o sto šest. Na nebi nebyl ani mráček a teplota se blížila třiceti stupňům ve stínu. U stánku se zmrzlinou se lidé tlačili do chládku pod přesahující stříšku, jako by se chtěli schovat před deštěm. Nejdřív jsem čekal na otevřenou plochu náměstí, ale poměrně záhy mě slunce začalo pálit na temeni hlavy a na zátylku, a tak jsem se pod stříšku vmáchl i já. Lidé se bavili o všem možném a najednou jsem zaslechl, jak nějaká starší žena povídá sedmnácti nebo osmnáctiletému chlapci: „Kolik dali tobě?“

Odpověď jsem neslyšel, ale její reakci ano: „Páni! Ale i tak jsi měl kliku.“

Chlapec něco zamumlal. Nebylo mu rozumět ani slovo, protože měl pusku plnou zmrzliny, a navíc ke mně stál zády.

„Ale jo,“ pokračovala žena, „v porovnání s řadou ostatních je to vážně dost málo.“

Uvažoval jsem, o čem to mluví, ale nějaké závěry se daly vyvozovat jen těžko, když jsem slyšel jen její repliky.

„To proto, že ti ještě není tolik,“ prohlásila žena znenadání. „Nejhůř jsou na tom určitě ti kolem čtyřicítky.“ Chlapec opět krátce zamručel něco nesrozumitelného. „No jo,“ vedla si žena svou, „prostě si jen tak žili a s tímhle nepočítali. Mysleli si, že to tak bude napořád a že pak celou tu srandu zaplatí stát. Jo jo. Tobě potrvá tak čtyři pět let, než to doženeš. Jim... no...“

Přes ruku měla přehozený kabát, dívala se na mě a čekala, až její syn, vnuk, nebo kdo to vlastně byl, dojde na zmrzlinu. Mladík dál něco mumlal zoufale tichým hla-

sem. Snažil jsem se posunout ještě o něco blíž, abych lépe slyšel, ale bylo prakticky nemožné zachytit jediné slovo. Měl jsem dojem, že slyším něco jako: „I tak je to dost peněz.“

Konečně se na mě ve frontě na zmrzlinu dostala řada. Jako obvykle jsem si dal dva kopečky do kelímku. Čokoládovou s mátou a malinovou. Své dvě nejoblíbenější.

Cestou nahoru výtahem jsem se proti své vůli zaposlouchal do telefonického rozhovoru dívky, která měla na krku spoustu řetízků. Vypadala dost vystresovaně. Z kabelky střídavě vytahovala velký diář v kožených deskách a zase ho zastrkovala zpátky, bezúčelně jím listovala tam a zpátky, až jí řetízky cinkaly o sebe, a ačkoli měla vlasy stažené do culíku, musela si během telefonátu z obličejce neustále odhrnovat neposlušný pramínek.

„Ale kdybych si mohla půjčit půlku té částky, tak... Ne, chápu, že... Ne, takže půlku? Jo. Dobře. Jo. Už jsem se ptala v bance a slíbili mi deset, ale i tak je to... Jo.“ Do diáře si udělala malou poznámku. „Ale kdybych mohla mít půlku od tebe, tak... Jo. Ta faktura je na...“

Zachytila můj pohled a zničehonic se odmlčela. Jako by jí až teď došlo, že tam jsem. Osoba na druhém konci mluvila dál, ale dívka se omezila jen na souhlasné mručení.

Jejich rozhovor ve mně z nějakého důvodu vyvolal nepříjemný pocit. Připadalo mi, jako by mluvili o něčem, co se mě týká, o něčem, co mi uniklo. Jako když se vrátíte z cest a všichni kolem mluví o tom, jak ta či ona známá osobnost řekla něco vtipného, nebo si broukají letní hitovku, kterou už každý slyšel, ale vy o ní nemáte ani páru.

Přišel jsem do bytu, ze zmrzliny už mi skoro nic nezů-

stalo. Vyškrábal jsem zbytek a trocha mi ukápala na povalující se upomínku. Zčistajasna mě napadlo, že pokud člověk takovým inkasním agenturám nezaplátí, napíšíou si u něj v registru dlužníků černý puntík, kterého je někdy těžké se zbavit, i kdyby se později ukázalo, že to byl omyl.

Když jsem tam zavolal podruhé, čekací doba se odhadovala už jen na hodinu. Pak ale došlo ke změně a přepočítali to na dvě hodiny a sedm minut. V jednu chvíli jsem se dostal až na půl hodiny, nejvíc jsem byl na šesti hodinách. Nastavil jsem si hlasitý odposlech, telefon jsem odložil na konferenční stolek a nechal to zvonit. Musel jsem ho dát nabíjet do nabíječky zapojené v zásuvce a mezitím jsem hrál *Fallout: New Vegas* a poslouchal Mahavishnu Orchestra.

Z odpoledne se stal večer a z večera noc a já jsem postupně sklouzával do své nejmelancholičtější nálady. Do stavu, v němž jsem dokázal bez problémů setrvat celé hodiny. Občas došlo na to, že jsem si pustil nějakou obzvlášť tesklivou hudbu, těžkomyslné skladby Jeffa Buckleyho nebo Bon Iver, ideálně nějakého sklíčeného chlapíka zpívajícího o zlomeném srdci a zmařených snech, abych se mohl důkladně utápět v bolesti a veškerém tom smutku. Jen si tak sedět a vnímat čím dál silnější touhu a utrpení. Byl v tom zcela mimořádný pocit uspokojení. Asi jako když si rozškrábete starou ránu, strup – prostě si nemůžete pomoci. Po jisté době mě to ovšem stejně omrzelo, a tak jsem našel jedny staré noviny a znovu se do nich začetl. Při čtení jakési dlouhé reportáže o projektorech a bezdrátových řešeních pro přehrávače médií se mi na gauči podařilo usnout.

Na řadu jsem se dostal až po osmé hodině ráno. Na druhém konci se ozval jasný, lehce chraplavý ženský

hlas. Začal jsem otázkou, co to sakra mají za čekací systém.

„To je přece postavené na hlavu,“ rozčiloval jsem se. „Nejdřív se řekne hodina a najednou je to dvojnásobek. Pak se to sníží zase na polovinu, a než se člověk naděje, jsou z toho tři hodiny ve frontě.“

Omlouvala se a vysvětlovala, že se systém teprve vyvíjí.

„Ještě pořád je na něm co zlepšovat,“ pokračovala. „Chceme docílit dynamičtějšího a zákaznický přívětivějšího čekacího systému. Ten aktuální vychází z délky právě probíhajících hovorů a předpokládanou čekací dobu přepočítává podle ní. Občas to může být lehce zavádějící...“

„Ale nepovídejte,“ skočil jsem jí do řeči.

„Povídám,“ řekla. „Kvůli čemu voláte?“

Vyložil jsem jí, jak jsem dostal onu fakturu a že se nejspíš někde stala chyba; nemohla by to laskavě uvést na pravou míru? Pozorně mi naslouchala a následně mi objasnila, že je všechno v naprostém pořádku. K žádné chybě nedošlo a ne, nejsem první, kdo kvůli tomu volá. Řekl jsem jí, že jsem si ani nic neobjednal, ani si nevyžádal žádné služby, ale ona trvala na tom, že ta faktura je v pořádku. Když jsem se zajímal, o co tedy jde, povzdechla si a zeptala se mě, jestli jsem snad nečetl noviny, nedíval se na televizi nebo neposlouchal rádio? Musel jsem přiznat, že v tomhle mám trochu mezery.

„No, takže...“ spustila a mně připadalo, že téměř slyším, jak se na druhém konci usmívá. „Je načas zaplatit.“

3.

Na nebi za oknem se v horkém vzduchu objevily nadýchané obláčky. Určitě to byl nejteplejší den roku. Jako by tam venku všechno vibrovalo. Dole na chodníku se honily děti a stříkaly po sobě z vodních pistolí. Slyšel jsem jejich nadšený křik, když je zasáhla příjemná, chladná voda. Na balkoně naproti stála žena a vyklepávala rohožku. Od zdí domů se odrážel rachot mopedu. Vždycky na okamžik utichl a pak se rozezněl nano-vo. Jako by někdo jezdil od jednoho domu k druhému a něco hledal.

„Máte Betu nebo Link?“ zjišťovala žena na telefonu.

„Cože?“ zeptal jsem se.

„Jaký platební systém používáte?“

„Nemám tušení,“ řekl jsem. „Nemyslím, že něco takového mám.“

„Ne?“ podivila se.

„Ne.“

„Ale kalendář určitě máte?“

„Jaký kalendář?“

„Splátkový kalendář propojený s vaším P. Š. saldem?“

Několik vteřin jsem vyčkával.

„To si nemyslím,“ řekl jsem.

„Neregistroval jste se?“ zeptala se.

„Ne,“ odpověděl jsem. „To jsem měl?“

Chvilí mlčela, a tak jsem otázku zopakoval.

„Je něco, co jsem měl udělat a neudělal?“

Odkáslala si.

„Řekněme to takhle: ano.“

Měl jsem pocit, že se musím posadit.

„Ale co... Za co to mám vlastně platit?“ zajímal jsem se.

„Za co?“ zopakovala po mně.

„No?“

„Za všechno,“ řekla.

„Jak jako za všechno?“ divil jsem se.

Seděl jsem na podlaze v kuchyni, zády opřený o zeď, kolena přitažená k hrudníku. Džíny začínaly být na kolenu prodřené. Brzy se mi tam udělá díra, ať chci nebo ne. A i když jsem pochopil, že to pravděpodobně už dávno není moderní, stejně mi připadalo, že to vypadá celkem drsně.

Chvíli čekala s odpovědí, a přestože mlčela, z jejího dechu jsem vyčetl, že je otrávená.

„Kde jste teď?“ vyzvíдалa.

„Doma,“ řekl jsem.

„Doma? Dobře. Rozhlédněte se kolem sebe. Co vidíte?“

Zvedl jsem hlavu a rozhlédl se po místnosti.

„Vidím svou kuchyni,“ řekl jsem.

„Dobře, a co přesně tam vidíte?“

„No... dřez. Nějaké nádobí... Stůl.“

„Podívejte se z okna.“

„Dobře.“

Vstal jsem ze země a přešel k oknu, které bylo na několik centimetrů pootevřené. Zůstalo tak celou noc. Dost možná pár dní. Nevzpomínal jsem si. Teplou vymazalo hranici mezi vnějškem a vnitřkem. Před několika dny se mi v kuchyni na dobrou půlhodinu usídlil nějaký pták. Nevím, co to bylo za druh, ale byl krásný. Poletoval mezi skříněmi, chvíli zůstal sedět na stole a pak znovu vyletěl ven.

„Co vidíte venku?“ zeptala se žena ve sluchátku.

„Domy,“ řekl jsem. „A pár stromů...“

„A dál?“

„Další domy a ulici, auta...“

„A dál?“

„Vidím modré nebe, slunce, mraky, děti hrající si na chodníku, dospělí, obchody, kavárny... scházející se lidi...“

„Přesně tak. Cítíte nějakou vůni?“

„No... ano.“

Vdechl jsem vzduch z ulice. Byl sladký a prohrátý letními vůněmi. Květiny, možná nějaký keř? Staré jídlo? Slabý odér něčeho mírně zetlelého a benzínu. Typická letní vůně. Skoro až jižní. Opět zvuk mopedu.

„Něco cítíte, ne?“ pokračovala telefonistka. „Určitě máte nějaké pocity, fantazie, přátele a známé. A předpokládám, že i sny?“

Tentokrát už se neobtěžovala čekat na odpověď.

„Co tím myslíte?“ podivil jsem se.

„Zdají se vám v noci sny?“ pokračovala.

„Občas ano.“

„Dobře. Myslíte si, že tohle všechno je zadarmo?“

Na chvíli jsem se odmlčel.

„No, myslel jsem...“

„Myslel jste si, že ano?“ zeptala se.

Pokusil jsem se ze sebe dostat nějakou odpověď, ale myšlenky mi jen vířily hlavou a ne a ne se poskládat do vět. Žena ve sluchátku se pustila do dlouhé argumentace – mluvila o nákladech na distribuci, rozhodnutích, jednorázových platbách a platebním systému. Skoro se zdálo, jako by to odněkud četla.

„Jak to, že to dělá tolik?“ dostal jsem ze sebe, když se mi konečně zase vrátila řeč.

„To víte,“ řekla, „život něco stojí.“

Byl jsem zticha, protože jsem nevěděl, co na to říct.

„No ale...“ vypadlo ze mě nakonec, „...že by to bylo tolik?“

4.

Prohlížel jsem si upomínku od inkasní agentury. Prstem jsem přešel po skvrně od zmrzliny. Cítil jsem se trapně. Tak nějak obnaženě. Připadal jsem si úplně stejně jako před mnoha lety, když nám paní učitelka ve škole kladla otázky, které měly prozradit, jak špatně člověk přemýšlí. Opět jsem se podíval z okna. Děti na ulici se vzdalovaly, brzy měly zmizet za rohem. Burácení mopedu bylo slyšet z čím dál větší dálky. Nějaký muž přijel na kole a teď ho zamykal ke sloupu veřejného osvětlení.

„Ale vždyť přece platím daně!“ namítl jsem.

Zasmála se. Znovu jsem se svezl na podlahu. Sedět v daný okamžik zrovna tam bylo v určitém smyslu nej-příjemnější.

„Tohle nejsou daně,“ řekla.

Na chvíli se odmlčela, jako by ode mě očekávala nějaký komentář, ale já jsem nevěděl, co říct, a tak se opět chopila slova.

„Daně. Vždyť ty pokryjíš jen každodenní minimum. Navíc nepředpokládám, že patříte k těm, co...“ Několik vteřin mlčela a já jsem slyšel, jak něco ťuká do počítače. „Tak se na to podíváme, jaké že to máte rodné číslo?“

Nadiktoval jsem jí ho a poslouchal, jak ho tam zadává. Při čekání lehce bubnovala prsty o sluchátko.

„Takže je vám... třicet devět. Hm... a zatím jste neposlal jedinou splátku?“

„Ne, netušil jsem, že...“

Přerušila mě uprostřed věty: „No, tak v tom případě je jasné, že to pár korun bude.“

Slyšel jsem ji klikat, jako by si prohlížela nějaké další stránky.

„Hm,“ pokračovala. „To je dost peněz.“

Slunce vyslalo na podlahu v kuchyni pruh světla. Část

mi přistála na nohou. Rukou jsem opatrně pohyboval sem a tam, do a ze světla. Proč mi nikdo nic neřekl? pomyslel jsem si, a jako by ta úřednice zaslechla mé myšlenky, další větu pronesla dost přísným tónem.

„Už mě nebaví pořád poslouchat, jak o tom nikdo nevěděl. Už přes rok běží kampaně na internetu, inzerujeme to v novinách a informujeme školy a pracoviště. Příště se musíte lépe podívat v kuchyňce pro zaměstnance nebo v jídelně.“

„V kuchyňce pro zaměstnance?“

„Ano, tam to obvykle visí. Taková ta oznámení.“

„Ale...“ začal jsem a ruku z pruhu světla stáhl. „Já to přece nemám jak zaplatit.“

Na malou chvíli úplně zmlkla.

„Nemáte?“

Myslel jsem na svůj skromný příjem z práce na částečný úvazek ve videopůjčovně. To málo, co mi vždycky z výplaty zbylo a co jsem zčásti dostával rovnou na ruku, plus malé dědictví, které se pomalu tenčilo, tvořilo veškerý můj kapitál.

Na druhou stranu jsem nikdy neměl žádné přímé výdaje. Pronajímal jsem si menší starý byt a nájem mě skoro nic nestál. Neživil jsem nikoho kromě sebe a neoddával jsem se žádnému hýření. Tu a tam nějaké počítačové hry, desky, trochu jídla, minimální účty za mobil, filmy jsem měl zdarma z práce. Občas jsem pozval Rogera na pivo nebo oběd, ale to se teď nestávalo zase tak často. Měl jsem za to, že mě se nějaká mimořádná ekonomická odpovědnost netýká. Ostatní lidé budovali kariéru a pořizovali si domy, rodiny a děti. Ženili se a vdávali, rozváděli se, zakládali vlastní podniky a akciové společnosti. Obraceli se na účetní firmy, kupovali si byty, auta na leasing, brali si půjčky. Já jsem si celkem dobře vysta-